

Sygn. akt: III AUa 303/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 grudnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Ewa Naze

Sędziowie: SSA Dorota Rzeźniowiecka

SSA Beata Michalska (spr.)

Protokolant: st.sekr.sądowy Patrycja Stasiak

po rozpoznaniu w dniu 11 grudnia 2014 r. w Łodzi

sprawy **J. J.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziałowi w Ł.**

o emeryturę,

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu

z dnia 24 stycznia 2014 r., sygn. akt: IV U 1437/13;

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 303/14

UZASADNIENIE

Wnioskodawca J. J. w dniu 18 października 2013r. odwołał się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł. z 7 października 2013r. odmawiającej mu prawa do emerytury w obniżonym wieku na podstawie art.184 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2013r., poz.1440 ze zm.). Wnioskodawca domagał się zaliczenia do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w B. od 24 maja 1971 r. do 30 sierpnia 1975 r. na stanowisku elektromontera.

Organ rentowy wniósł o oddalenie ,wskazując, iż wnioskodawca do dnia 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił wymaganego 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Organ rentowy ustalił, iż J. J. wykazał 26 lat i 2 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 14 lat, 9 miesięcy, 12 dni pracy w warunkach szczególnych. W uzasadnieniu decyzji wskazano, iż nie podstaw do uwzględnienia ww. okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w B. z uwagi na brak świadectwa pracy w szczególnych warunkach wystawionego przez zakład pracy.

Wyrokiem z 24 stycznia 2014 r. ,w sprawie o sygn. akt IVU 1437/13, Sąd Okręgowy w Sieradzu oddalił odwołanie.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło po następujących ustaleniach faktycznych i prawnych:

J. J., ur. (...), w dniu 22 maja 2013 r. złożył w organie rentowym wniosek o emeryturę w wieku obniżonym. Skarżący, niebędący członkiem OFE, wykazał posiadanie stażu sumarycznego, obejmującego okresy składkowe i nieskładkowe w wymiarze 26 lat i 2 dni, w tym 14 lat, 9 miesięcy i 12 dni pracy w warunkach szczególnych.

Jak ustalił sąd pierwszej instancji, J. J. od 24 maja 1971 r. do 30 sierpnia 1975 r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w B. na stanowisku robotnika budowlanego, przebywając w okresie od 19 do 24 lipca 1971 r. na urlopie bezpłatnym. Wydane w dniu 5 września 1975 r. przez Przedsiębiorstwo (...) w B. świadectwo pracy stwierdzało, iż w ww. okresie J. J. ostatnio pracował na stanowisku robotnika budowlanego - pomocnika murarza. Jak ustalił sąd pierwszej instancji w oparciu o zeznania strony, wnioskodawca wykonywał prace jako murarz i monter konstrukcji bloków 4-ro i 10-ciopiętrowych. Praca ta polegała głównie na ustawianiu i łączeniu płyt, z których powstawał blok mieszkalny. J. J. wykonywał także prace murarskie i tynkarskie przy stawianiu ścianek działowych z cegły bądź pustaka wewnątrz budynków, prace przy wylewkach podłóg, posadzek. Jak ustalił sąd pierwszej instancji, prace montażowe były często pracami wykonywanymi na wysokości, niezależnie od panujących warunków atmosferycznych.

W uzasadnieniu stanu prawnego powołano art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.), w myśl którego ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu (ust. 2). Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. nr 8, poz. 43 ze zm.). Zgodnie z § 4 ust 1 cyt. rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A rozporządzenia, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Za okres składkowy i nieskładkowy wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia.

Sąd Okręgowy podkreślił, że wymagany co najmniej 25-letni okres składkowy i nieskładkowy nie był kwestionowany przez organ rentowy w toku postępowania w sprawie, wnioskodawca ukończył też 60 rok życia. Nie posiada natomiast wymaganego stażu co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. W ocenie Sądu Okręgowego nie ma podstaw do uwzględnienia do tego stażu okresu od 24 maja 1971r. do 30 sierpnia 1975r. Zgodnie z § 2 ust 1 cyt. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do wcześniejszej emerytury są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Przy czym decydujące znaczenie dla oceny charakteru pracy wnioskodawcy z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma możliwość zakwalifikowania jej jako jednej z prac wskazanych w odpowiedniej pozycji załącznika do cyt. rozporządzenia Rady Ministrów. Zatem nawet wykonywanie pewnych czynności w trudnych dla organizmu warunkach, jeżeli nie można ich zakwalifikować pod jedną z pozycji z wykazu, uniemożliwia traktowania takiego zatrudnienia jako mającego znaczenie z punktu widzenia prawa do emerytury, o jakim mowa w art. 32 ustawy emerytalnej.

W ocenie Sądu Okręgowego, wnioskodawca nie wykazał, aby w okresie od 24 maja 1971 r. do 30 sierpnia 1975 r. w Przedsiębiorstwie (...) w B. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku

pracę wskazaną w załączniku do cyt. rozporządzenia Rady Ministrów . Charakter obowiązków pracowniczych wykonywanych przez J. J. nie wskazuje, aby można je było zaliczyć do jednej z kategorii prac, wymienionych w wykazie A, dziale V -budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych. W rezultacie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy, uznając, iż wnioskodawca nie udowodnił wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych, odwołanie oddalił.

Apelację od wyroku złożył wprost wnioskodawca. Apelujący nie zgodził się z ustaleniem sądu pierwszej instancji, który nie uznał za pracę w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od 24 maja 1971 r. do 30 sierpnia 1975 r. w Przedsiębiorstwie (...) w B. z powodu braku wymaganego prawem świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Apelujący podkreślił, że nie ma obecnie możliwości, aby taki dokument przedstawić, ponieważ pracodawca uległ likwidacji. Nadto wskazał, iż na sporne okoliczności pracy w warunkach szczególnych przedstawił dowody z dokumentów pracowniczych z archiwum oraz wnosił o przesłuchanie świadków.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy jest bezzasadna i jako taka podlegała oddaleniu. Sąd pierwszej instancji przeprowadził właściwe postępowanie dowodowe, dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne, a to sprawia, że nie zachodzi potrzeba ich szczegółowego ponownego przytaczania.

Zgodnie z treścią art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz.U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.) ubezpieczeni urodzeni, jak wnioskodawca, po dniu 31 grudnia 1948 r., uzyskują prawo do emerytury po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 tej ustawy (60 lat dla mężczyzn), jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym oraz mają niezbędny okres składkowy i nieskładkowy, o którym stanowi art. 27 ustawy, tj. 25 lat dla mężczyzn. Niezbędnym warunkiem jest również nieprzystąpienie do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenie wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa . Zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) wnioskodawca winien wykazać co najmniej 15 lat pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wymienionych w załączniku do przedmiotowego rozporządzenia. Jak wynika z cytowanych przepisów rozporządzenia i ukształtowanego na ich tle orzecznictwa Sądu Najwyższego, praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do cyt. rozporządzenia Rady Ministrów (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 września 2007 r., III UK 27/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 325; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75 i z dnia 24 marca 2009 r., I PK 194/08, OSNP 2010 nr 23-24, poz. 281).

Decydującą rolę w analizie charakteru pracy wnioskodawcy z punktu widzenia nabycia uprawnień emerytalnych ma możliwość zakwalifikowania wykonywanej przez niego pracy od 24 maja 1971 r. do 30 sierpnia 1975 r. w Przedsiębiorstwie (...) w B. pod którąś z pozycji wymienionych w wykazie A, stanowiącym załącznik do cyt. wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

Jak wynika z załączonych do akt emerytalnych archiwalnych dokumentów , na które powołuje się apelujący, w okresie od 24 maja 1971r. do 30 sierpnia 1975r. wnioskodawca pracował w Przedsiębiorstwie (...) w B. na stanowisku robotnika budowlanego . Wskazują na to dwa zaświadczenia kwalifikacyjne, w tym jedno z 1 maja 1973r. (drugie z datą nieczytelną) oraz oryginał świadectwa pracy z 5 września 1975r., w którym wskazano ostatnio zajmowane stanowisko robotnika budowlanego - pomocnika murarza (dokumenty –k. 8, 9 akt emerytalnych ZUS). Również w pisemnym oświadczeniu z 26 lipca 2012r. wnioskodawca potwierdził, że w ww. wskazanym okresie zatrudnienia pracował jako robotnik budowlany (dokument-k.3 akt emerytalnych ZUS). W oparciu o te dowody z dokumentów oraz uzupełniające przesłuchanie wnioskodawcy Sąd Okręgowy ustalił niespornie – zgodnie z twierdzeniami apelującego - rodzaj

wykonywanych przez niego prac w ramach zajmowanego stanowiska. W rezultacie nie ma sporu co do tego, jakie prace wykonywał wnioskodawca w kwestionowanym okresie zatrudnienia, ponieważ zostały ustalone w oparciu o dowód z jego przesłuchania. Bez znaczenia jest przy tym ustalenie, czy wnioskodawca zajmował przez cały okres zatrudnienia stanowisko robotnika budowlanego, czy w jakimś okresie był elektromonterem – to stanowisko wskazuje bowiem wnioskodawca w odwołaniu, ponieważ o tym, czy dany rodzaj czynności zawodowych można przyporządkować do określonych prac, wskazanych w wykazach A lub B, stanowiących załącznik do cyt. rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r., nie decyduje nazwa zajmowanego stanowiska, tylko rodzaj rzeczywiście wykonywanych obowiązków. W rezultacie sprzeczności w podawanym przez samego wnioskodawcę nazewnictwie zajmowanego przez niego stanowiska są bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Jak wynika z ustalonego przez Sąd Okręgowy stanu faktycznego, którego apelujący nie kwestionuje i który wynika z jego zeznań, w spornym okresie zatrudnienia pracował jako murarz i monter konstrukcji bloków 4-ro i 10-ciopiętrowych. Jego praca polegała głównie na ustawianiu i łączeniu (montażu) płyt żelbetowych na wysokości. Wykonywał też prace murarskie i tynkarskie przy budowie ścianek działowych z cegły bądź pustaka wewnątrz budynków oraz prace przy wylewkach podłóg, posadzek. Oprócz bloków, firma zajmowała się również budową pawilonów i garaży dla samochodów ciężarowych. Ponieważ Sąd pierwszej instancji ustalił okoliczności istotne w sprawie w sposób niewątpliwy, w oparciu m.in. o przesłuchanie strony, brak podstaw do dopuszczania dodatkowo dowodu z przesłuchania świadków na te same okoliczności. Tym bardziej, że apelujący nie wskazał, jakie ewentualnie sporne kwestie miałyby zostać wyjaśnione w oparciu o ten dowód. Zgodnie z art.227 k.p.c. przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. Nie wymagają jednak dowodu fakty niezaprzeczone, gdy strona nie wypowie się co do twierdzeń strony przeciwnej o faktach, a Sąd, mając na uwadze wynik całej rozprawy, uzna te fakty za przyznane (art.230 k.p.c.). W rezultacie Sąd Okręgowy zasadnie pominął wniosek dowodowy o przesłuchanie świadków na okoliczności mające istotne znaczenie w sprawie, ale wynikające z twierdzeń wnioskodawcy i niezaprzeczone przez organ rentowy.

Oceniając w dalszej kolejności możliwość przyporządkowania niespornie ustalonego rodzaju prac wykonywanych przez wnioskodawcę w okresie od 24 maja 1971r. do 30 sierpnia 1975r. w Przedsiębiorstwie (...) w B., Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że nie można ich zakwalifikować do żadnych z prac wymienionych w cyt. wyżej wykazach A i B. Jak słusznie wskazał Sąd Okręgowy, należało przeanalizować możliwość zakwalifikowania ww. prac wykonywanych przez wnioskodawcę do jednego (bądź więcej niż jednego) rodzaju prac wymienionych w wykazie A, dziale V – prace w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych. Przy czym apelujący ani w odwołaniu, ani w apelacji nie precyzuje, jakie stanowisko wskazane w ww. wykazie odpowiada charakterowi wykonywanej przez niego pracy. Zaznacza tylko, że była to praca wykonywana w warunkach szczególnych. Odnosząc się do ustaleń Sądu Okręgowego, należy w całości podzielić jego ocenę, że wnioskodawca nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze prac wskazanych w ww. dziale V (ani żadnym innym ujętym w wykazie A i B). W szczególności prace polegające na murowaniu, tynkowaniu ścianek wewnątrz budynku czy wykonywanie wylewek podłóg i posadzek nie są ujęte w wykazie prac w szczególnych warunkach. W rezultacie, nawet gdyby hipotetycznie rozważyć możliwość zakwalifikowania części z wykonywanych przez wnioskodawcę prac, polegających na montażu konstrukcji żelbetowych i prefabrykowanych na wysokości, do prac ujętych w wykazie A, dziale V, poz.5, to nie została spełniona wskazana w §2 ust. 1 cyt. wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. cecha stałości i pełnego wymiaru czasu pracy. Pracę tę bowiem wnioskodawca wykonywał jako jedną z szeregu różnych prac budowlanych nie- wymienionych w wykazie prac w szczególnych warunkach. Jak wyżej wskazano, rozważania te mają tylko hipotetyczny charakter, ponieważ również prace montażysty konstrukcji żelbetowych i prefabrykowanych na wysokości nie zostały wymienione w przepisach obowiązujących (tj. w załączniku do ww. rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r.), tylko w przepisach resortowych – wykazie stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z 1 sierpnia 1983r., na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub rent

(Dz.Urz. MB. Z 1983r., Nr 3, poz.6).

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego "wykonywanie pracy na stanowisku określonym w zarządzeniu resortowym, którego nie wymieniono w wykazach A i B, stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 7 lutego 1983 r. , nie uprawnia do uzyskania emerytury na podstawie art. 32 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych" (wyroki Sądu Najwyższego z 20 października 2005 r., I UK 41/05, OSNP 2006 nr 19-20, poz. 306; z dnia 23 listopada 2004 r., I UK 15/04, OSNP 2005 nr 11, poz. 161). W obowiązującym wykazie A, dziale V, poz.5 wyszczególniono prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości . Natomiast „konstrukcje żelbetowe i prefabrykowane”, o jakich mowa w przepisach resortowych (wykaz A, dział V, poz.5, pkt 2) niewątpliwie nie należą do konstrukcji metalowych i stąd wykraczają poza zakres prac wskazanych w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. Podobne stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z 19 listopada 2013r., III AUa 391/13, Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z 18 września 2012r., III AUa 362/12 i z 5 grudnia 2012r., III AUa 508/12 oraz Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z 26 września 2013r., III AUa 1665/12. W rezultacie nie ma podstaw ani faktycznych , ani prawnych do przyporządkowania pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w spornym okresie w Przedsiębiorstwie (...) w B. do jakiegokolwiek rodzaju prac ujętych w wykazie prac w szczególnych warunkach, stanowiącym załącznik do obowiązującego rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r., którą wykonywałby stale i w pełnym wymiarze obowiązującym na danym stanowisku (w tym wypadku 8 godzin dziennie). W konsekwencji tych ustaleń wnioskodawca nie legitymuje się wymaganym ustawą 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i dlatego nie mógł nabyć prawa do emerytury na podstawie art.184 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z art.32 tej ustawy. Wobec powyższego należało uznać, że zaskarżony wyrok Sądu I instancji, a także poprzedzająca go decyzja organu rentowego odpowiadają prawu, a apelacja wnioskodawcy, jako pozbawiona uzasadnionych podstaw , podlegała oddaleniu na podstawie art.385 k.p.c.